

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Λόγω της αύξησης της ζήτησης τα τελευταία χρόνια παρατηρείται δραματική μείωση των αυτοφυών πληθυσμών. Στα αίτια της μείωσης συγκαταλέγονται η υπερβόσκηση, η αύξηση της επισκεψιμότητας των βουνών (ορεινός τουρισμός) και η συλλογή από τους επισκέπτες, οι κλιματικές αλλαγές και ο περιορισμός των φυσικών ενδιαιτημάτων από φωτιές σε δασικές εκτάσεις, καθώς και άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Το κυριότερο πρόβλημα οφείλεται στην αλόγιστη συλλογή με προορισμό το παράνομο εμπόριο στην Ελλάδα ή το εξωτερικό – η οποία συνοδεύεται πολλές φορές από ξερίζωμα των φυτών, ή και την πρόωρη συλλογή – πριν τα φυτά δώσουν σπόρο.

Σημειώνεται ότι, η συλλογή για εμπορία είναι επιτρεπτή σε περιοχές που δεν εμπίπτουν σε ειδικό καθεστώς προστασίας (περιοχές απόλυτης προστασίας, Natura, κλπ.) και μόνο κατόπιν εγκρίσεως της Δασικής Υπηρεσίας.

Οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών στην πλειοψηφία τους, συλλέγουν το τσάι με ορθολογικό τρόπο – στην κατάλληλη εποχή και ποσότητες, για οικιακή χρήση – προστατεύοντας έτσι την ανθοφορία του.

Ο Φορέας Διαχείρισης προτρέπει τους πολίτες να επισκεφτούν και να γνωρίσουν το Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων Περιστερίου και χαράδρας Αράχθου, πάντα με σεβασμό στη φύση.

Η συμβολή όλων μας είναι απαραίτητη για την προστασία και διατήρησή του φυτού σιδερίτη (τσάι του βουνού).

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ & ΧΑΡΑΔΡΑΣ ΑΡΑΧΘΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Έκδοση:

© Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων,
Περιστερίου και χαράδρας Αράχθου

Επιμέλεια έκδοσης:

Αγγελική Λαζαρίδου, Αθανάσιος Γερογιάννης

Φωτογραφίες:

Αθανάσιος Γερογιάννης, Αλέξανδρος Μολιώτης,
Ηλίας Γεωργιάδης

Στοιχεία Επικοινωνίας:

Επιστημονικό & Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου
Πανεπιστημιούπολη Ιωαννίνων, 45110 Ιωάννινα
Τηλ. 2651043663, Fax: 2651043575
Email: park.tzoumerka@gmail.com
Website: www.tzoumerka-park.gr

ΤΣΑΙ

Το Ελληνικό τσάι του βουνού ανήκει στην οικογένεια των Χειλανθών (*Lamiaceae*) και στο γένος *Sideritis*. Αυτοφύονται δεκαεπτά (17) περίπου είδη σχεδόν αποκλειστικά στις ορεινές περιοχές της Ελλάδας με υψόμετρο άνω των 1.000μ. Οι φυτικοί του πληθυσμοί απαντώνται συνήθως σε πλαγίες ηλιόλουστες, πετρώδεις, με μεγάλη κλίση. Είναι ιδιαίτερα ανθεκτικό στην ξηρασία και στις χαμηλές θερμοκρασίες.

Σιδερίτης ο διάτρητος (*Sideritis perfoliata*)

ΙΣΤΟΡΙΑ

Είναι γνωστό από την αρχαιότητα και αναφέρεται από το Θεόφραστο (372-287 π.Χ.) και τον Διοσκουρίδη (10 μ.Χ. αιώνα). Το επιστημονικό του όνομα *Sideritis* (σιδερίτης) προέρχεται από την ελληνική λέξη «σίδηρος», χάρη στην επουλωτική δράση του φυτού σε πληγές που προκαλούνταν από σιδερένια όπλα, ενώ, κατά άλλους, γιατί περιέχει μεγάλη ποσότητα σιδήρου στα ροφήματα που παρασκευάζονται.

ΟΦΕΛΗ

Περιέχει πολύτιμες ουσίες, με αντιοξειδωτική, αντιφλεγμονώδη, αντιμικροβιακή, αγχολυτική και αναλγητική δράση, καταπολεμάει τα κρυολογήματα, τη δυσπεψία και είναι κατάλληλο για όσους έχουν αναιμία. Παράλληλα, μελετώνται νέες φαρμακολογικές ιδιότητες και ιδιαίτερα η δράση στο Κεντρικό Νευρικό Σύστημα. Βάση αυτών, ελληνικά είδη *Sideritis* αποδείχτηκε, τελευταία, ότι είναι δραστικά στην αντιμετώπιση νευροψυχικών διαταραχών.

ΑΡΧΕΣ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Το τσάι του βουνού πρέπει να συλλέγεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η αειφορία του. Ειδικότερα:

ΛΑΘΟΣ ΤΡΟΠΟΣ

➤ Ποτέ δεν ξεριζώνεται.

- Η συλλογή να γίνεται στην κατάλληλη εποχή, δηλ. κατά την περίοδο της ανθοφορίας (σε ώριμα φυτά) και όχι νωρίτερα.
- Το μέρος του φυτού που συλλέγεται είναι η ταξιανθία σε πλήρη άνθηση μαζί με 5-6 εκ. βλαστού.
- Οι ανθοφόροι βλαστοί να συλλέγονται έτσι ώστε το 30% να παραμένει στο φυτό (σε κάθε ρίζα πρέπει να μένουν τουλάχιστον δύο ανθοφόροι βλαστοί, ώστε να εξασφαλιστεί ο πολλαπλασιασμός του).
- Η συλλογή γίνεται με εργαλεία – μαχαίρια, ψαλίδια (πάντα καθαρά).
- Εάν συλλέγονται σπόροι – τουλάχιστον το 30% πρέπει να αφεθεί στο φυτό για αναβλάστηση.

ΣΩΣΤΟΣ ΤΡΟΠΟΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Σύμφωνα με τις Δασικές Απαγορευτικές Διατάξεις, επιτρέπεται η συλλογή με κοπή – απαγορευμένης της εκρίζωσης - του φυτού σιδερίτη μετά την ανθοφορία και προς το πέρας της ανθήσεώς του, για ατομικές και μόνο ανάγκες:

- για τις περιοχές ευθύνης της **Διεύθυνσης Δασών Άρτας**, του **Δασαρχείου Ιωαννίνων** και του **Δασαρχείου Μετσόβου**, μετά την **10^η Ιουλίου**,
- για τις περιοχές ευθύνης του **Δασαρχείου Τρικάλων** και του **Δασαρχείου Καλαμπάκας** μετά την **20^η Ιουλίου**.

Η **επιτρεπόμενη ποσότητα** συλλογής ανέρχεται μέχρι του ποσού του **μισού (½) κιλού** κατ' άτομο και ημέρα και μέχρι δύο (2) κιλά συνολικά το χρόνο.